

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Străinătatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6
Vis-à-vis de Palatul Justiției

Rugăm pe d-nii abonați cari s'au mutat cu ocazia Sf. Dumitru, să ne anunțe prin o carte poștală de noua d-lor adresă, pentru a putea primi regulat ziarul.

S U M A R

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ :

Inalta Curte de casație și justiție, s. II : *Ecaterina Apostol Dima (născută Vasiliu) cu Apostol G. Dima* cu o observațiune de d. D. Alexandresco.

Idem : *Nicolae G. Enache.*

Idem : *Gheorghe Popescu și Tănase Udrescu.*

Idem : *Procurorul Trib. Fălciu în cauza lui Argeș și Ilinea Palmaciu.*

Curtea de apel din București : *Ion G. Eleuteriade cu Kohn & Miller.*

Trib. jud. Ilfov, secția comercială : *Cohn și Miller cu I. G. Eleuteriade.*

Bibliografie.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția II

Audiența de la 3 Octombrie 1900

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Ecaterina Apostol Dima (născută Vasiliu) cu Apostol G. Dima

Divorț.— Opoziție.— Sentințele tribunalului.— Dacă există drept de opoziție.— Dacă acest drept există în contra decisiilor Curților de apel.—(Art. 245 și 247 Cod. civil).

In materie de despărțenie nu există drept de opoziție în contra hotăririlor tribunalelor, acest drept existând numai în contra decisiilor Curților de apel.

Decisiunea 208/900.—Respins, după divergență, recursul făcut de *Ecaterina Apostol Dima, născută Vasiliu, în contra decisiunii Curței de apel din București, secția I, cu No. 4 din 1900, dată în procesul cu Apostol G. Dima, pentru divorț.*

S'au ascultat : d-l consilier G. P. Petrescu, în citirea raportului făcut în cauză ;

Pe d-l Ștefănescu, avocatul recurenteii, în desvoltarea motivului de casare rămas în divergență ;

Pe d-l D. Comșa, avocatul intimatului, în combateri ;

Pe d-l procuror, în concluziuni ;

Curtea deliberând,

Asupra motivului de casare rămas în divergență :

«Violarea dispozițiilor Codului civil prevăzute de art. 240, combinat cu art. 245 și 247 din acelaș Cod și art. 154 și 318 Pr. civilă. Curtea, prin decisiunea pronunțată în ziua de 3 Februarie 1900, găsește că apelul făcut de mine e tardiv, și pentru a ajunge la aceste concluziuni, nesocotește principiul de drept că nimeni nu poate fi judecat fără a se apăra și că opozițiunea face parte din dreptul natural de apărare, și consideră că în contra hotăririlor tribunalelor nu există drept de opozițiune în materie de divorț. Or, această interpretare fiind contra doctrinei și contra jurisprudenței, este evident că Curtea de apel din București, secția I a comis prin decisia No. 4 din 1900 o adevărată violare de lege, căci nefiind nici un text precis de lege care să ridice dreptul de opozițiune în materie de divorț înaintea tribunalelor, este evident că nu pe cale de interpretare se poate crea o decădere de drepturi și a se închide părții calea legală de a ataca o hotărîre dată în lipsă».

Având în vedere că Curtea de apel, prin decisiunea supusă recursului, declară că respinge apelul făcut de *Ecaterina Dima* contra sentinței tribunalului de Argeș; cu No. 19 din 1899, prin care se declară despărțenia între soți pentru motivul că termentul de apel e tardiv,

Considerând că Curtea de apel discută dacă sentințele tribunalelor pronunțate în materie de despărțenie sunt susceptibile de opozițiune, și declară că ele nu sunt, întemeindu-se pe art. 245 și 247 Codul civil, — și că apelul de două luni, conform art. 245 Codul civil, se socotește de la comunicarea sentinței tribunalului, fără deosebire dacă este pronunțată contradictoriu sau în lipsă ;

Considerând că, din textul formal al art. 245 Codul civil, rezultă că apelul contra sentințelor pronunțate de tribunal în materie de divorț e de două luni de la comunicare, sentința să fi fost pronunțată contradictoriu sau în lipsa unei părți ; că, din contră, numai decisiunile Curței de apel, în materie de despărțenie, pronunțate în lipsă sunt susceptibile de opoziție, conform art. 247 Cod. civil ;

Că dreptul de opozițiune nu există contra sentințelor tribunalului pronunțate în materie de divorț, aceasta se justifică prin faptul că avem o procedură detaliată prescrisă prin Codul civil, ce are să fie observată înaintea tribunalului în materie de divorț, și timpul în-

delungat în decursul căruia acea procedură se observă, apoi prin considerarea că în Franța, până la 1804, când s'a pus în lucrare Codul civil, nu era dreptul de opozițiune consacrat de cât numai la Curtea de apel, și sub influența acestor dispozițiuni s'a făcut și art. 245 Codul civil, corespunzător cu art. 263 Codul Napoleon;

Considerând că, dacă în urma punerii în aplicare a Codului civil, legea de procedură civilă a introdus dreptul de opozițiune contra sentințelor tribunalului, dacă pentru calcularea termenului de apel este dispozițiunea art. 318 Proc. civ., toate acestea n'au a se aplica în materia procedurii, precum e reglementat prin Codul civil în materie de divorț, și art. 740 Codul de procedură nu ne obligă la aceasta, căci nu prescrie că dispozițiunile Procedurii civile ar înlocui sau ar modifica dispozițiunile de procedură din materia de divorț, precum le-a regulat Codul civil;

Considerând că, de altminterlea, dreptul de opozițiune este numai întru cât și în casurile în cari e recunoscut prin legea pozitivă; că nu se poate zice că fiind un drept natural, ar trebui să fie acordat și contra sentințelor tribunalului în materie de divorț, pentru că așezarea unei reguli de procedură într'un fel, nu constituie în sine și de aci un drept natural, și tocmai regularea acestui drept în diferite moduri, în diferite timpuri, prin legile de procedură, dovedește că nu este un drept natural pentru acel judecat în lipsă de a exercita dreptul de opozițiune, dacă anume nu este recunoscut prin lege; că de aceea, spre exemplu, și sub vechiul Cod de comerț nu exista dreptul de opozițiune, și termenul de apel era de o potrivă de trei luni din ziua primirii copiilor de hotăriri de către prigionitoarele părți (v. art. 4, partea II, pentru partea judecătorească în pricină comerciale);

Considerând că, în speță, fiind constat că trecuse mai mult de două luni de la comunicarea recurenței a sentinței tribunalului de Argeș, pronunțată în materie de despărțenie, Curtea de apel a judecat bine; că motivul fiind neîntemeiat, cată a fi respins.

Pentru aceste motive, de acord cu concluziunile d-lui procuror, respinge recursul, etc.

Observațiune.— Sentințele pronunțate de tribunalul de prima instanță, în materie de divorț, sunt ele supuse opozițiunii? În Franța, înaintea legii din 18 Aprilie 1886, chestiunea era controversată, după cum este astăzi și la noi. Legea menționată din 1886, nu prevede anume calea opozițiunii în materie de divorț, însă spiritul legiuitorului de a aplica în specie principiile dreptului comun, nu suferă nici o îndoială. Iată, în adevăr, cum s'a exprimat, în această privință, Labiche, raportorul legii în Senat:

«Opozițiunea este ea admisă în materie de divorț? Este de prisos de a semnală însemnătatea acestei chestiuni; de aceea, atât comisia extra-parlamentară cât și cea aleasă din sânul D-voastre, aveau îndatorirea de a studia chestiunea cu cea mai mare îngrijire. Ambele comisii au fost de părere că regulile dreptului comun sunt aplicabile

în specie, și că, prin urmare, *toate hotăririle pronunțate în lipsă, în materie de divorț, sunt susceptibile de opozițiune*» (1).

Ce trebuie să decidem în legislațiunea noastră, care reproduce, fără nici o schimbare, dispozițiunile din Codul Napoléon, astăzi înlocuite în Franța prin legile din 1884 și 1886?

Chestiunea, precum am spus, este foarte controversată.

Inteu și inteu, în cât privește decisiunile pronunțate în lipsă de Curtea de apel, dreptul de opozițiune este incontestabil și rezultă implicit din textul art. 247, care face să curgă cele două luni ale transcrierii hotăriri de la expirarea termenului de opozițiune.

În cât privește însă sentințele pronunțate în lipsă de tribunalul de prima instanță, Curtea noastră supremă, urmată în această privință de multe tribunale, a decis până acum în mod constant că calea opozițiunii este admisibilă conform principiilor generale. Iată cum se exprimă, în această privință, decisiunea Curții supreme din 31 Ianuarie 1894:

«Considerând că opozițiunea se întemeiază pe ideea că o persoană, care, din împrejurări neprevăzute, nu s'a prezentat la prima înfațișare să nu fie judecat fără să se apere; că, prin urmare, opozițiunea este de drept natural și, ca atare, nu se poate lipsi o parte de acest drept de cât atunci când intențiunea legiuitorului este vedită în această privință; că acest principiu este consacrat de legislațiunea noastră prin art. 154 Proc. civ., după care toate hotăririle pronunțate în lipsă de instanțele judecătorești pot fi atacate pe calea opozițiunii; că, întru cât nu există în Codul civil un text formal care să ridice acest drept, urmează de aci că această regulă de procedură se aplică și în materie de divorț; că, dacă legiuitorul, prin art. 247 Codul civil, vorbește de dreptul de opozițiune numai pentru Curțile de apel, nu rezultă din acest text de lege că la tribunal s'a suprimat acest drept, întru cât nu există nici un text de lege prin care să se înlătore opozițiunea în privința hotăririlor pronunțate de prima instanță în materie de divorț; că nefiind o dispozițiune expresă în lege, nu prin interpretare se poate crea o decădere de drepturi și a se închide părților această cale legală de a ataca o hotărire pronunțată în lipsa sa fără să se fi putut apăra; că chiar spiritul legii ne conduce la această interpretare, de oare-ce prin toate textele de lege legiuitorul a căutat să creeze cât mai multe pedici în privința divorțului; că dacă doctrina și jurisprudența, în Franța, de unde legiuitorul nostru a luat dispozițiunile relative la divorț,

(1) Vezi Répert. Dalloz, *Supplément*, V^o *Divorce*, No. 479.

admite interpretarea contrară, aceasta se explică prin împrejurarea că, la Francesi, există antecedente istorice cari nu sunt la noi și art. 881 Pr. civilă, care nu este reprodus în Codul nostru, astfel că prin nici unul din aceste argumente nu ne putem întemeia ca să înlăturăm un principiu atât de mare ca acela al opoziției;

«Considerând că din toate acestea rezultând că hotărârile tribunalului sunt susceptibile de opoziție, și Curtea, admitând că există această cale, a dat adevărata interpretare legii în această privință, și nu i se poate imputa că a comis vre-un exces de putere sau vre-o violare de lege, etc.» (2).

Această părere este însă inadmisibilă, și am susținut contrariul încă de la 1884, data apariției primei fascicole a Comentariilor noastre de drept civil (3). Motivele pe care ne întemeiam atunci și ne întemeiem și astăzi, pentru a susține că hotărârile pronunțate de tribunalele de prima instanță, în materie de divorț, nu sunt supuse opoziției, sunt următoarele:

Art. 245 exclude această cale ordinară, căci, după acest text, atât hotărârile pronunțate de tribunal în contradictoriu, cât și acele date în lipsă, sunt supuse numai apelului, și aceasta de la comunicare. Legea nu mai vorbește de astă dată de opoziție, nici nu spune cum s'ar socoti termenul de apel, în cas când nu s'ar face opoziție, ceea ce de sigur ar fi spus, dacă ar fi înțeles a admite această cale ordinară.

Codul civil francez, pe care redactorii Codului nostru l-au urmat orbește în această privință, n'a făcut întru aceasta de cât a reproduce ordonanța de la 1667, care a servit de lege până la promulgarea Codului civil, și care nu admitea opoziția la prima instanță. Să nu se țină, așa precum a ținut Curtea din București și Curtea noastră supremă, prin decisiunile sale anterioare, că opoziția fiind de drept natural, ori-ce parte condamnată în lipsă ar fi în drept de a usa de această cale ordinară, pentru că procedura divorțului fiind cu totul excepțională și făcând parte din Codul civil, nu putem recurge în această privință la dreptul comun. Aceste motive sunt foarte bine expuse într-o sentință, pronunțată la 14 Februarie 1884, de tribunalul de Tutova, sub pre-

ședenția amicului nostru Em. Cernătescu, atunci judecător de ședință la acel tribunal:

«Considerând, ținând acest tribunal, că materia divorțului este excepțională și procedura sa e legiferată a-parte în Codul civil (art. 211—248); că, în nici unul din textele relative la această materie, nu se vorbește de dreptul de opoziție, afară de opoziția la decisiunile Curților apelative (art. 247); că art. 254 Codul civil, vorbind de termenul de apel și de momentul de când el începe a curge, fixează acest moment la data comunicării sentinței, atât când această sentință s'a pronunțat contradictoriu, cât și când ea s'a obținut în lipsa uneia din părți; că acest text prevedând că termenul de apel contra sentinței de divorț, pronunțată în lipsă, curge din momentul comunicării ei, prin aceasta se exclude formal aplicațiunea art. 318 și 319 Proc. civ., după cari termenul de apel curge de la expirarea termenului de opoziție, dacă nu s'a făcut, iar dacă s'a făcut, din ziua în care s'a pronunțat respingerea opoziției; că dispozițiunea art. 245 Codul civil, departe de a fi o inadvertență sau o eroare a legiuitorului, este o excepțiune introdusă intenționat, având și rațiunea sa de a fi, fie rațiunea sa istorică, ordonanța de la 1667, care nu admitea opoziția în materie de divorț și sub a cărei influență s'a redactat art. 263 din Codul civil francez, fie rațiunea logică, care l'a determinat de asemenea a admite urgența în judecarea cauzelor de divorț ajunse în apel; că dacă legiuitorul a admis urgența în apel (art. 244), în vederea probabilității că soții, prin tenacitatea ce au arătat în continuarea lungii și lentei proceduri urmata la prima instanță, nu se vor mai împăca, și în vederea interesului ce are societatea de a se termina cât mai curând scandalul care, din secret ce era, a devenit public prin ajungerea procesului în apel, e natural lucru și logic ca aceleași motive să fi determinat pe legiuitor a nu admite, în materie de divorț, opozițiunea la sentințele pronunțate în prima instanță; că doctrina încă e unanimă a recunoaște că, după Codicele civil, nu sunt alte căi de reformare a sentințelor pronunțate de primii judecători în materie de divorț, de cât apelul și recursul în cașiune, etc.» (4).

(2) Vezi *Dreptul* No. 15 din 1894, și *Bulet. s. II* anul 1894, p. 75. *Idem* *Dreptul* No. 18 din 1885, și *Bulet.* anul 1885, p. 56. In acelaș sens, C. București, trib. Iași și Putna, etc. *Dreptul* No. 3 și 27 din 1884. *Dreptul* No. 25 din 1887, *Dreptul* No. 77 din 1893 și nota d-lui St. Stătescu. *Dreptul* No. 76 din 1895. *Idem* Al. Degré, *Dreptul* No. 19 din 1874. Coulon, Faivre et Jacob, *Manuel formul. du divorce* (ediț. 2), p. 116 și urm.

(3) Vezi t. I, partea II, p. 184 și tratatul nostru în limba franceză, *Droit ancien et moderne de la Roumanie* (Paris, 1898), p. 118.

(4) Vezi *Dreptul* No. 23 din 1884. In acelaș sens. Trib. Iași și Ilfov. *Dreptul* No. 31 din 1884. *Curierul Judiciar* No. 6 din 1895. *Idem.* Trib. Couloumiers și Paris, Sirey, 85. 2. 47. Sirey, 86. 2. 130. Conform: Arntz, I, 425. Laurent, III, 229, 245. Massé-Vergé, I, p. 261. Willequet, *Divorce*, p. 172. Fremont, *Idem*, 658 urm. Goirand, *Tr. pratique du divorce*, p. 36 urm. Carpentier, *Tr. du divorce*, 121 și 179. Baudry-Lacantinerie, *Comment. th. et pratique de la loi sur le divorce*, 70. Vraye et Gode, *Le divorce et la sépar. de corps*, p. 221, 227, 308, 327, etc. Vezi asupra acestei controverse,

Așa dar, sentințele pronunțate în lipsă de tribunalele de prima instanță, în materie de divorț, nu sunt supuse opozițiunii, ci numai apelului și recursului în casațiune. Acestea sunt adevăratele principii la care Curtea noastră supremă (sect. II) s'a reîntors cu drept cuvânt și pe cari ea le consacra de astă dată prin decisiunea ce adnotăm, pronunțată în urma unei divergențe.

Tribunalul de Tutova, prin o sentință recentă (27 Octombrie 1898), a mers și mai departe, punând în principiu, că nici sentința prin care se admite sau se respinge cererea de alimente din partea femeii, n'ar fi supusă opozițiunii⁽⁵⁾. Această soluțiune este însă din toate punctele de vedere inadmisibilă. În adevăr, acțiunea privitoare la alimente este accesorie acelei de divorț numai în acest sens că este de competența tribunalului care judecă divorțul, și nimic mai mult. Incolo, acțiunea alimentară este un proces principal, ca toate acțiunile, și se judecă conform dreptului comun. Tribunalul de Bêrlad a fost deci greșit când a refuzat dreptul de opozițiune în asemenea materie, și această greșală am relevat-o în *Dreptul* No. 55 din 1899.

D. Alexandresco

Audiența de la 9 Octombrie 1900

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Procurorul Trib. Fălciu în cauza lui Argeș și Ilinca Palmaciu

Apel.—Materie penală.—Cine trebuie să facă apel.—Femea măritată condamnată.—Dacă trebuie ca dânsa să facă apel și să se prezinte în instanță a'l susține.—Dacă în penal soțul poate reprezenta pe soție.—Dacă femea măritată are nevoie de autorizarea soțului spre a sta în judecată în penal, ca inculpată.—(Art. 199 Pr. penală).

In materie penală soțul neputând reprezenta pe soția sa și soția neavând nevoie de autorizarea soțului său pentru a sta în judecată, și apelul trebuind să se facă și subscrie de partea condamnată sau de un imputernicit al său, rezultă învederat că numai soția condamnată are dreptul a semna apelul ce face în contra unei hotărâri condamnatoare pronunțată în contra sa și numai dânsa trebuie să se prezinte a'și susține asemenea apel.

Decisiunea 818/900. — Casată sentința trib. Fălciu cu No. 304/900 după recursul făcut de Procurorul trib. Fălciu în cauza lui Argeș și Ilinca Palmaciu.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut de d-l consilier I. Duca;

Pe d. procuror St. Stătescu în concludsiuni;

care astăzi nu mai există în Franția, Fuzier-Herman, *C. civ. annoté*, I, *Appendice*, art. 262, No. I. Pand. fr., V^o *Divorce*, 2324. *Répert. Dalloz, Supplém.*, V^o *Divorce*, 478, etc.

⁽⁵⁾ Vezi *Dreptul* No. 55 din 1899 și adnotația noastră.

Deliberând,

Asupra motivului de casare invocat :

«Violarea art. 199 Pr. penală.

În materie penală conform art. 199 Pr. pen. apelul contra unei cărți de judecată sau sentințe, poate face partea condamnată sau un imputernicit cu procură specială care trebuie anexată la dosar și tribunalul admițând că bărbatul poate apela pentru femeia sa, violează art. 199 Pr. penală, în speță, el neavând o asemenea procură și deci apelul trebuia respins ca inadmisibil sau fără interes ca făcut din partea unei persoane străine; apoi în plus, bărbatul nu poate fi considerat ca răspunzător civilmente de delictele comise de femeia sa;

«Din art. 194 C. civ. nu poate rezulta acest drept pentru femeia sa».

Având în vedere sentința supusă recursului;

Vzând art. 199 Pr. penală;

Considerând că, după dispozițiunile acestui articol, cererea de apel trebuie să se facă și să se subscrie sau de partea condamnată sau de un imputernicit al său;

Considerând afară de aceasta, că în materie penală, soțul nu poate reprezenta în justiție pe soția sa și nici nare nevoie soția de autorizația soțului pentru a sta în judecată;

Că din toate acestea rezultă învederat, că numai soția condamnată are dreptul a semna apelul ce face în contra unei condemnațiuni pronunțată în contra sa și numai dânsa trebuie să se prezinte a'și susține asemenea apel;

Considerând în specie că trib. admițând ca valabil apelul făcut de soț, în contra cărții de judecată care condamnă pe soția sa, a nesocotit dispozițiunile art. 199 din Pr. pen. și de aceea mijlocul de casare este întemeiat;

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc. etc.

Audiența de la 10 Octombrie 1900

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Nicolae G. Enache

Apel.—Apel corecțional.—Curtea de apel.—Judecare. Citirea raportului.—Interogatoriul inculpatului.—Lipsa acestui interogatoriū.—Dacă poate fi invocată ca mijloc de casare.—(Art. 186 Pr. pen.).

Medic expert.—Certificat medical.—Jurământul medicului expert.—Lipsa acestui jurământ.—Mijloc de casare propus pentru prima oară în casație.—Respingere.—(Art. 42 și 43 Pr. pen.).

1) Când se constată că înaintea Curții de apel s'a citit raportul consilierului și inculpatul a avut apărător, cerințele instrucției și ale apărării sunt îndeplinite, și lipsa interogatoriului inculpatului,—interogatoriul fiind un mijloc de apărare și instrucție,—nu poate fi invocat ca mijloc de casare întru cât n'a putut cauza vre un prejudiciu drepturilor inculpatului.

2) Nu se poate invoca pentru prima oară în casație mijlocul întemeiat pe aceea că medicul expert, al cărui certificat a servit de basă condamnării, n'a depus legiuitul jurământ.

Decisiunea 842/900. — Respins recursul făcut de Nicolae G. Enache în contra deciziei Curței de apel București, s. I, No. 411/900.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut de d-l consilier G. N. Bagdat :

Pe d-l avocat Kiru în desvoltarea ambelor motive de casare ; și

Pe d-l procuror St. Stătescu în conclusiuni ;

Deliberând,

Asupra motivului I de casare :

«Esces de putere și violarea formelor necesare spre a garanta drepturile inocenței și în special violarea art. 186 Pr. penală, căci instanța de apel a judecat fără a face un interogator și fără a asculta martorii în prezența preveniturii, care n'a figurat la prima instanță».

Considerând că interogatorul este un mijloc de apărare și de instrucție, că dacă dar se constată că la Curtea de apel s'a citit raportul și recurentul a avut apărător,—cerințele instrucției și apărării fiind îndeplinite, lipsa interogatoriului luat recurentului nu mai poate fi invocată, pentru că prin lipsa interogatorului nu s'a putut cauza un prejudiciu drepturilor recurentului ;

Considerând că asemenea neascultarea martorilor ascultați la tribunal nu poate fi un motiv de casare, întru cât nu se constată că recurentul a cerut anume chemarea și ascultarea lor ;

Că așa fiind sub ambele raporturi motivul e neîntemeiat.

Asupra motivului II de casare :

«Violarea art. 42 și 43 din Pr. penală fiind-că certificatul medical de a servit de bază condamnării, este dat de medic expert, fără prestare de jurământ, regulă stabilită prin art. 47 Pr. penală».

Considerând că trib. judecând ca prima instanță a avut în vedere și certificatul medicului pe lângă mărturisirea recurentului ;

Că în apel recurentul n'a invocat ca în lipsa formelor art. 42 și 43 Pr. penală certificatul n'ar putea servi, și prin urmare nici la casație nu se poate invoca aceasta ca mijloc de casare ;

Că de aceea și acest mijloc de casare are a fi respins.

Pentru aceste motive, Curtea, de acord cu d. procuror Stătescu, respinge recursul, etc.

Audiența de la 18 Octombrie 1900

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Gheorghe Popescu și Tănase Udrescu

Înșelăciune. — Diferința dintre înșelăciune prevăzută de art. 332 și cele prevăzute de art. 334 din Codul penal. — Element esențial la ambele delict.

Art. 332 din Codul penal conține o definiție generală a delictului de înșelăciune, sub orî ce formă ar fi săvârșit, iar art. 334, acelaș Cod, conține diferite specii de înșelăciune cari au caracter mai grav, și distingerea între aceste două articole nu constituie o diferență a elementelor constitutive ci residă în diferența ce este între faptul general și faptele speciale de înșelăciune a nume specificate. Însă în amândouă

aceste delict de înșelăciune, este esențial ca prin manoperile întrebuițate de agent să se producă o eroare care să cauzeze un prejudiciu părții vătămate, eroare ce nu este tocmai necesar să se producă chiar în persoana vătămatului.

Decisiunea 883/900.— Respins recursul făcut de Gheorghe Popescu și Tănase Udrescu contra deciziei Curței de apel din București, secția III, No. 409/900.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut de d-nul consilier G. N. Bagdat ;

Pe d. avocat Cernescu din partea recurentului Udrescu în desvoltarea motivului relativ la violarea art. 332 și 333 Cod penal, renunțând la cel-lalt, recurentul cel-lalt puind aceleași conclusiuni ;

Pe d. avocat Flămânda, din partea Statului în combatere ; și

Pe d. procuror S. Stătescu în conclusiuni ;

Deliberând,

Asupra mijlocului II de casare :

«Greșită aplicație a art. 332 și 333 Cod penal. Onor Curte de apel nu stabilește în fapt elementele constitutive ale acestui delict, căci nu se arată față de cine s'a întrebuițat manopera în înțelesul legii, spre a smulge prin înșelăciune vre un consimțiment, ceia ce în fapt nici nu se poate stabili, de oare-ce n'a existat».

Având în vedere decisiunea supusă recursului prin care recurenții sunt condamnați la câte o lună închisoare corecțională, amendă și despăgubiri pentru delictul de înșelăciune prevăzut și pedepsit de art. 332 și 333 Cod penal ;

Văzând art. 332 Cod penal ;

Considerând că din dispozițiunile art. 332 C. penal rezultă, că acest articol conține o dispozițiune generală a delictului de înșelăciune sub orî-ce formă ar fi săvârșit, iar art. 334 Cod penal conține diferite specii de înșelăciune care au caracter mai grav ;

Că distingerea între art. 332 și 334 nu constituie o diferență a elementelor constitutive, ci în diferența ce este între faptul general și faptele speciale de înșelăciune anume specificate ;

Că de aceea și după art. 332 și după art. 334 este esențial că prin manoperile întrebuițate să se fi produs eroarea ;

Considerând că se susține că dacă s'a întrebuițat manopere spre a înșela, nu se constată însă că eroarea s'a produs în persoana vătămatului, în speță a statului prin acele manopere ;

Că dacă în genere eroarea se produce prin manoperile întrebuițate chiar în persoana vătămatului, aceasta nu este condiție neapărat și nu e absolut cerută pentru existența delictului de înșelăciune ;

Că de aceea e destul ca prin manoperile anume arătate să se fi produs eroare asupra numărului de arbori cumpărați de recurent de la Stat, și ca să se fi cauzat prejudiciu Statului pentru ca să fie delictul de înșelăciune ;

Că așa fiind mijlocul de casare are a fi respins ca neîntemeiat ;

Considerând că în cât privește primul mijloc, recurenții au renunțat a-l mai susține găsindu-l neexact în fapt;

Pentru aceste motive, Curtea, de acord cu d. procuror St. Stătescu, respinge, etc.

CURTEA DE APPEL DIN BUCUREȘTI, Secția II

Audiența de la 11 Februarie 1900

Președinția D-lui A. T. H. C. KIVU, Președinte

Ion G. Eleuteriade cu Kohn & Mitler

Deciziunea comercială No. 10

Transport.—Contract de transport.—Cărăuș.—Dacă comisionarii de transport sunt considerați ca cărăuși.—Dacă diferiții comisionarii de transport, intermediari, sunt cărăuși.—In basă de ce fel de contracte sunt obligați comisionarii intermediari. — Răspunderea acestor cărăuși intermediari.

1) Cărăuș nu este numai persoana care își ia însărcinarea ca într'un mod oare-care să transporte o marfa ci și aceia cari se însărcinează a face a se transporta o atare marfă, și, prin urmare, un comisionar care exercită profesiunea de a face să se transporte mărfuri este, în sensul strict al legii, un cărăuș, și această calitate de cărăuș o are și primul comisionar de transport, și cel intermediar, și ultimul care are însărcinarea de a preda marfa destinatarului și a primi plata datorită, căci nu există nici o rațiune a distinge între acești diferiți întreprinzători și a-i considera numai pe unii de cărăuși iar pe alții de mandatarî cu putere limitată, căci este același lucru dacă primul comisionar, însărcinat cu expedierea, ar face singur predarea mărfii căilor ferate din diferitele țări pe unde ar trece acea marfă, și tot singur ar scoate-o de la gara de destinație spre a o preda proprietarului, sau s'ar constitui în societate de fapt cu doi sau mai mulți comisionari de transport cari să-l înlocuiască în diferitele aceste operații, fiind că toți aceștia participând la transportul mărfii, care și ia sfârșit prin predarea ei în posesiunea destinatarului, sunt niște cărăuși cari cu toții eșcută mandatul de transport până la ultimul act: predarea mărfii destinatarului.

2) Pentru a putea aprecia dacă cărăușii sunt ținuuți în baza unui contract cumulativ sau a unor contracte succesive, nu trebuie a vedea cea ce a făcut un cărăuș intermediar, și cea ce era obligat a face.

3) Dacă un cărăuș intermediar, pentru scopurile sale ce nu le mărturisește, reține scrisoarea de trăsură ce i-a venit și face o alta pe numele persoanei aleasă după o prealabilă înțelegere, fapta lui nu poate scuti pe ultimul cărăuș de răspundere, pentru că altfel emitentul, și prin urmare destinatarul care exercită drepturile stipulate de emitent pentru densus, ar fi lăsat la discreția cărăușilor care ar putea modifica contractul din propria lor inițiativă, făcând părții celei-l'alte poziția mai rea de cât aceea ce și-a creat-o prin contract.

S'au ascultat: d-l avocat G. Angheliescu, din partea apelantului I. G. Eleuteriade în dezvoltarea motivelor de apel și d-l avocat A. Stern, din partea intimaților Kohn & Mitler în combateri;

Curtea deliberând,

Asupra apelului făcut de Ion G. Eleuteriade în contra sentinței cu No. 1708/97 a tribunalului Ilfov, secția comercială;

Având în vedere că motivele pentru care apelantul cere reformarea sus arătatei sentințe și prin consecință, admiterea acțiunii sale formată în contra lui Kohn & Mitler de a fi obligat să-i restituie suma de 5216 lei și 67 bani, ce a plătit în urma constrângerii intimaților, ca diferență de taxă de transport a unor obiecte și amendă sunt:

1) Intimații concurând la transportul mărfii sunt adevărații comisionari espeditori, că, în această calitate, față de destinatarul mărfii, sunt priviți ca niște cărăuși, și deci, conform art. 436 Cod. comercial, acțiunea bine îndreptată contrale;

2) Contractul de transport a fost cumulativ prin urmare, acțiunea se poate dirigea în contra ultimului cărăuș, măcar că paguba este cauzată prin fapta unui cărăuș intermediar;

3) De și dauna nu provine din întârziere, pierdere, sau avarii, totuși art. 436 Cod. comercial este aplicabil, pentru că nu distinge, ci zice: «ori-ce cerere de despăgubire...»;

Considerând că, din definițiunea art. 413 Cod. com., cărăuș nu este numai persoana care și ia însărcinarea ca, într'un mod oare-care, să transporte o marfă, ci și aceia care se însărcinează a face a se transporte o atare marfă; că, prin urmare, un comisionar care exercită profesiunea: de a face să se transporte mărfuri este în înțelesul strict al art. 413, cărăuș;

Considerând că această calitate o are și primul comisionar de transport și cel intermediar, și ultimul care are însărcinarea de a o preda marfa destinatarului și a primi plată datorită; că nu există nici o rațiune a distinge între acești diferiți întreprinzători și a-i considera numai pe unii de cărăuși, iar pe alții de mandatarî cu putere limitată, căci este același lucru dacă primul comisionar, însărcinat cu expedierea ar face singur predarea mărfii Căilor ferate din diferitele țări, pe unde ar trece acea marfă, și tot singur ar scoate o de la gara de destinație spre a o preda proprietarului, sau s'ar constitui în societate de fapt cu doi sau mai mulți comisionari de transport care să-l înlocuiască în diferitele aceste operații; că toți aceștia participând la transportul mărfii, care și ia sfârșit prin predarea ei în posesiunea destinatarului, sunt niște cărăuși care cu toții eșcută mandatul de transport până la ultimul act: predarea mărfii destinatarului;

Considerând că, în specie, apelantul, în 1895, cumpără de la casa Sohy și Durey din Paris un cazan pentru asfalt și niște chioscuri pentru care fabricantul le espediază, prin mijlocirea întreprinzătorilor de transporturi Goutelle și Mitjaville din Paris, că aceștia însă, fără trebuință legalmente dovedită, ci numai pentru a face să câștige și alții îngreunând cheltuelile de transport în paguba destinatarului, în loc de a trimete marfa direct apelantului, cum se angajaseră către mandanții lor, intră în înțelegere cu espeditorul Clermont din Aachen ca să primească marfa de la Căile Ferate și să o espedieze mai departe; că acest comisionar espeditor, la rândul său, în scop de a realiza beneficii ilicite, pe de o parte, face, la Căile Ferate, declarațiuni mincinoase în privința felului mărfii, iar de altă, n'o trimite către destinatar care e tot atât de cunoscut în localitate și solvabil ca și intimații, ci iarăși pentru a face pe aceștia să profite în paguba lui Eleuteriade (v. scrisoarea de la 24 August 1895 a lui Clermont către Kohn și Mitler) espediază marfa pe adresa lor; că aici Direcția C. F. descoperind fraudă, cere a i se plăti supra taxă și amenzile legale;

Considerând că Kohn și Mitler, ultimi întreprinzători de transport, silesc și ei pe apelant să plătească tot ce pretindea Direcția, iar acesta, pentru a nu lăsa ca marfa sa, în valoare de 50000 lei, să cadă în rebut, pe de o parte plătește, iar pe de alta intentează acțiune în restituirea sus arătatei sume;

Considerând că, din aceste fapte și împrejurări, re-

sultă că Kohn și Mitler, de profesie întreprinzători de transporturi, în cazul de față, au avut rol de ultim căraș, căci fără fapta lor, ce consistă în retragerea mărfii de la gară și predarea ei destinatarului, contractul de transport acceptat de cărași, după modificările aduse din exclusivă sa voință și în profitul numai al acestor diferiți cărași, nu ar fi fost executat;

Considerând că argumentul invocat de intimați că ei nu au făcut nici un act de căraș, ci au executat numai un mandat limitat de oare-ce plata transportului e cu totul specios, pentru că atunci nici Clermont n'ar fi un căraș, căci și el n'a îndeplinit de cât iarăși un mandat limitat de a preda Direcției drumului de fier, marfa venită pe numele lui, pe care de sigur a lăsat tot în magazinele căilor ferate, fără să o mai transporte pe la prăvălie; că în acest sistem comisionerul de transport, n'ar mai fi căraș, ceea ce este inadmisibil;

Considerând că întru cât scrisoarea de trăsură se află în mâinile intimaților, că ei s'au prezentat la Eleuteriade vestindu-l că ia adus marfa și că ei au cerut plata transportului, învederat că ei sunt cărași fiind că acestea sunt fapte ce nu le pot face de cât cărașii;

Considerând că de și raportul juridic din care isvorăsc drepturile apelantului în contra intimaților este pe deplin stabilit, totuși aceștia pretind că, în fapt nu există un contract cumulativ fiind că marfa a călătorit de la Paris la Aachen cu scrisoarea de trăsură, iar de acolo până aici cu o altă emanată de la Clermont și că fiind mai multe contracte nu mai avem un contract cumulativ, ci mai multe succesive, cas în care art. 436 Cod comercial, este neaplicabil;

Considerând că este indubitabil că menționatul articol nu se aplică de cât atunci când e un unic contract, dar pentru a putea aprecia dacă cărașii sunt finiți în baza unui contract cumulativ sau a unor contracte succesive, nu trebuie a vedea ceia ce a făcut un căraș intermediar, ci ceia ce era obligat a face; Că negreșit când o marfă trebuie, s. ex., să călătorească până la locul de destinație, o parte din drum, pe uscat, iar altă parte pe apă și dacă emitentul se adresează la un comisionar care se însărcinează numai cu transportul pe uscat, învederat că pentru încărcarea mărfii pe vre-un vas, părțile au convenit în mod tacit a se închea un alt contract, cas în care ne găsim în prezența unor contracte de transport succesive.

Considerând însă că, în ipotesă când nu e nici o necesitate ca să se schimbe contractul unic, învederat că chiar dacă un căraș intermediar pentru scopurile sale ce nu le mărturiseste, reține scrisoarea de trăsură ce ia a sosit și face o alta pe numele persoanei aleasă după o prealabilă înțelegere, fapta lui nu poate scuti pe ultimul căraș de răspundere, pentru că alt-fel emitentul; și prin nrmare, destinatarul, care exercită drepturile stipulate de emitent pentru dânsul, ar fi lăsat la discreția cărașilor care ar putea modifica contractul din propria lui inițiativă, făcând părții celei-lalte poziția mai rea de cât ceia ce și-a creat-o prin contract;

Considerând că, în fapt marfa a fost depusă de fabricanții Sohy și Darey la comisionarii Goutelle și Mitjaville din Paris ca să fie expediată la București lui Eleuteriade; că ei însărcinându-se cu acest transport, este neîntemeiată pretenția lui Kohn și Mitler că contractul în chestiune a putut să se schimbe, prin faptul unilateral a lui Clermont, dintr'un contract unic, cum era la origină, în mai multe contracte succesive, pentru că Sohy și Darey nu au consimțit la un asemenea contract succesiv, și nici n'au autorizat pe Goutelle și Mitjaville să închee ei contracte succesive, căci nu se produce vre o asemenea autorizație; că, în fine, nu era nici măcar vre-o necesitate de fapt a se opera o asemenea schimbare a contractului primitiv; că, dar, cu

toate că Clermont a reținut scrisoarea de trăsură cu care'i sosise marfa din Paris, și a scris o alta lui Cohn și Mitler din București în care arată că marfa este expediată din Paris de Goutelle și Metjaville (Vezi Borderoul din 24 August 1895), încă prin aceasta, n'a putut să desființeze contractul încheat de primul căraș, cu fabricanții Sohy și Durey, care era un contract unic, că apoi nu se dovedește nici că Clermont a fost nevoit de vre o împrejurare de fapt a face o altă scrisoare de trăsură; că nu poate fi privită ca o necesitate legală declarațiunile sale false, în ce concernă felul mărfii, făcute în scop de a realiza beneficii ilicite, și pentru reușita cărora, n'a dat pe față scrisoarea de trăsură primită din Paris, căci asemenea fapte, păte de fraudă, nu pot da naștere la drepturi;

Considerând că în această situație, acțiunea lui Eleuteriade pornită în contra lui Kohn și Mitler este întemeiată, pentru că ei au făcut oficiul ultimului căraș și pentru că ei au silit pe Eleuteriade să plătească o sumă nedatorită (V. scrisoarea lui Kohn și Mitler din 13 Octombrie 1895);

Că deci acțiunea conform art. 436 Cod. comercial este bine îndreptată în contra intimaților și ei sunt responsabili de pagubele ocazionate destinatarului prin declarațiile false ale cărașului intermediar;

Considerând că, intimații pretind că apelantul rău a plătit suma ce i se cerea de Direcția C. F. și că trebuia să reziste și să intenteze acțiune direcției pentru liberarea mărfii, silind ast-fel ca direcția să ceară plata de la Clermont;

Considerând că este cert, că suma ce cărașii erau dator să o răspundă, căci din fapta lor se ocaziona, a plăti-o apelantului, că tocmai de aceea o reclamă de la ei;

Considerând că plata pentru un al treilea fiind permisă de lege, cel ce a plătit are acțiunea de restituire, căci nu se poate presupune că a voit a'i face donația;

Considerând că, în cazul de față Eleuteriade plătiind aceea ce cărașii asociați erau dator să facă conform art. 436 Cod comercial, acțiunea sa valabilă a intențat-o în contra lui Kohn și Mitler;

Considerând că fapta lui Eleuteriade că a plătit și n'a lăsat ca marfa să cadă în rebut nu'i poate fi imputată ca o culpă, căci el a evitat o pagubă și mai mare de care tot Kohn și Mitler erau responsabili, ca ultimii cărași;

Considerând, în fine, că întru cât din contractul intervenit între Eleuteriade și Durey & Sohy din Paris, se probează că apelantul s'a obligat a plăti pentru transportul menționatei marfe numai 13 franci pentru suta de chilograme (v. scrisoarea lui Sohy & Durey din 16 August 1895 către Eleuteriade), tot ca forțat și din partea cărașului ce a plătit peste această sumă, cade în sarcina acestuia trebuind a'i restitui acel prisos; Că, în cazul de față diferența fiind de 5216 lei, 67 bani, intimații cată să fie obligați a'i plăti această sumă, că, mai departe din contractul de transport de asemenea nu rezultă că suma ce reclamă astăzi, 10 lei și 07 bani plătită la frontieră să cadă în sarcina destinatarului; că tot ast-fel și suma de 208 lei, magazinaj trebuie pusă tot în sarcina intimaților, fiind-că din cauza pretențiilor lor că Eleuteriade să plătească sume nedatorite, s'a ținut marfa atâta timp în magazinele direcției;

Pentru aceste motive, Curtea, admite acțiunea etc.
(ss) Ath. C. Chivu, M. Paleologu, Ath. Athanasovic.

Opiniune

Pentru motivele din sentința apelată, suntem de părere să se respingă apelul făcut de I. G. Eleuteriade în contra sentinței cu No. 1708/97 a trib. Ilfov, s. comercială și să se confirme această sentință.

(ss) T. T. Djuvara, D. Giuvaru.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI ILFOV, SECȚIA COMERCIALĂ

Audiența de la 14 Octombrie 1897

Președenția D-lui OSCAR NICULESCU, Președinte

Kohn și Mitler cu I. G. Eleuteriade

Sentiința comercială No. 1708

Contract de transport.— Căraș.— Cine este cărașul. Dacă o persoană însărcinată a primi avisul și a'l remite cumpărătorului de la care să încaseze rambursul, poate fi considerată ca un căraș;— (Art. 413 cod comercial).

Căraș este persoana ce 'și ia însărcinarea ca într'un mod oare care să transporte sau să facă a se transporte un obiect, o marfă oare care.

Ast-fel, când o persoană dintr'o localitate să însărcinează a transporta sau a face să se transporte într'o altă localitate o marfă cumpărată de o persoană oare care, și însărcinează pe o persoană din localitatea unde trebuie transportată marfa să ia avisul, să'l remită cumpărătorului și să încaseze rambursul, prin această însărcinare această persoană nu poate fi considerată ca un căraș și deci cumpărătorul nu poate acționa pe această persoană spre a'i plăti pagubele ce ar fi suferit din diferența la taxele de transport și amendă ce ar fi plătit pentru mărfurile expediate.

S'au ascultat d-l avocat A. Stern, din partea oponenților ; și

D-l G. Angheliescu, din partea intimatului I. G. Eleuteriade în combateri ;

Tribunalul deliberând,

Având în vedere opoziția făcută de Kohn și Mitler contra sentiinței acestui trib. cu No. 810/96 prin care admitându-se acțiunea intentată de I. G. Eleuteriade sunt obligați să'i plătească suma de 5215 lei și 67 bani cu dobânda legală și cheltueli de judecată ;

Având în vedere și cererea de chemare în garanție făcută de Kohn și Mitler contra lui C. Clermont prin petiția reg. la No. 3518/96 ;

Având în vedere susținerile orale ale părților prezente concludsiunile scrise și actele exhibate ;

Având în vedere că obiectul acțiunei lui I. G. Eleuteriade este de a fi obligat Kohn și Mitler ca ultimii expeditori a unui cazan locomobilă pentru asfalt și 4 chioșcuri urinare, comandate la casa Durey-Sohy din Paris, să'i plătească suma de 5215 lei și 67 bani ca diferența la taxele de transport și amendă plătită pentru mărfurile expediate ; întemeind această acțiune pe dispozițiunile articolului 416 combinat cu 486 Cod. comercial ;

Având în vedere că partea defendoare apărându-se contra pretențiunilor reclamantului, a invocat în primul rând motivul că în această afacere n'a avut cătuși de puțin rolul de căraș și deci nu'i poate fi aplicabile dispozițiunile textelor de lege de car'i se prevalează reclamantul ; în al doilea rând că chiar dacă ar fi considerat ca căraș, totuși în speță fiind vorba de un serviciu de transport succesiv prin corespondență și constatat prin mai multe contracte, fie care căraș nu răspunde de cât de faptele sale și în acest caz încă acțiunea este rău îndreptată contra lor ; în fine în al treilea rând că pagubele ce se pretind de reclamant, nefiind din acelea ce isvoresc direct din transportul pro-

priu zis, ca întârziere, perdere sau avariil pentru care legea îi dă dreptul a intenta o acțiune contra cărașilor, acțiunea de față iarăși nu poate fi admisă ;

Asupra primului motiv invocat :

Având în vedere că în fapt din debaterile urmate, arătările părților, și actele exhibate, se stabilește că Casa Durey-Sohy din Paris de la care s'a cumpărat mărfurile însărcinându-se cu espedierea lor, a dat la rândul său această sarcină d-lor Goutelle și Mitjaville agenți expeditori din Paris, cari au făcut transportul până la Aachen (Germania) și de aci până în București a fost însărcinat un alt agent din această localitate anume C. Clermont, care făcându-l 'l adresează lui Kohn și Mitler din București, cu însărcinare de a primi avisul, de a'l remite cumpărătorului I. G. Eleuteriade și a încasa rambursul (a se vedea scrisoarea cu data 24 Aprilie 1895 adresată de C. Clermont d-lor Kohn și Mitler) ;

Considerând în drept, că cărașul după cum îl definește art. 413 Cod com. este «persoană care 'și ea însărcinarea ca într'an mod oare-care să transporte, sau să facă a se transporta un obiect oare-care» ;

Considerând că în speță adevărații cărași prin intermediul cărora s'a făcut întregul transport până la destinație (în București) sunt Goutelle și Metjaville din Paris și C. Clermont din Aachen ;

Că defendorii Kohn și Mitler, neavând alt rol în această afacere de cât a încasa rambursul și a'l trimite, ultimului căraș C. Clermont, conform însărcinării ce aceasta 'i dăduse, ei n'au execut de cât o simplă însărcinare față de acesta, și deci fără temeiul reclamantului a îndreptat acțiune contra lor, considerându-i ca ultimii cărași, căci încă odată, ei n'au participat în nici un mod la transport ; rolul lor începând după sosirea mărfurilor la destinație, adică în gara București, unde trebuia făcută predarea ;

Că așa fiind și fără a mai discuta celelalte motive invocate de defendori, acțiunea lui I. G. Eleuteriade devine ne întemeiată și ca atare cată a se respinge ;

Considerând că odată respinsă acțiunea principală, cererea de chemare în garanție făcută de Kohn și Mitler contra lui Clermont, devine fără interes și cată a se respinge ;

Vezând și dispozițiunile art. 140 Pr. c.

Pentru aceste considerate redactate de d-l judecător V. Miculescu, Trib. admite opoziția făcută de Kohn și Mitler contra sentiinței No. 810/96, retractează această sentiință și prin consențință, respinge acțiunea etc.

(ss) Oscar Niculescu, V. Miculescu, grefier C. Ștefănescu.

BIBLIOGRAFIE

A eșit de sub tipar și se găsește la autor și la librăria universală Leon Alcalay.

TOMUL AL VI-lea (PARTEA II)

DIN

DREPTUL CIVIL ROMÂN

DE

DIMITRIE ALEXANDRESCO

Consilier la Inalta Curte de casație și justiție

CUPRINZIND

Explicare art. 1092—1157

PREȚUL 10 LEI